TE-palvelut
AN-tjänster | TE services

7.11.2024

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston lausunto hallituksen esitykseen kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityötekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 ja 24 §:n muuttamisesta

Viite: sähköposti 29.10.2024

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto kiittää kutsusta saapua kuultavaksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemistilaisuuteen 12.11.2024.

Hallituksen esitys pohjautuu helmikuussa 2024 hyväksyttyyn hallituksen toimenpideohjelmaan, jossa on mainittu tarvittavat lainsäädäntömuutokset luonnontuotteiden kerääjien aseman parantamiseksi, työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä työvoiman saatavuuden takaamiseksi. Tavoitteena on saattaa luonnontuotteiden kerääjät normaalien maahantulomenettelyiden piiriin ja parantaa kerääjien asemaa takaamalla vähimmäisansiot ja siirtämällä liiketoiminnan riski yrityksille.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto toteaa, että hallituksen esitys kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain (1 ja 24 §) muuttamisesta on perusteltu ja kannatettava.

Luonnonmarjojen keruuta on vuodesta 2021 alkaen ohjannut laki luonnontuotteiden keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta (487/2021). Ennen vuotta 2021 poimijoiden ja tukihenkilöstön oikeusasemaa säädeltiin aiesopimusmenettelyllä. Erityssäätelystä huolimatta luonnonmarja-alalla on toistuvasti noussut esille epäilyjä kerääjien hyväksikäytöstä ja ihmiskaupasta.

Esitetyillä kausityölain muutoksilla minimoitaisiin ihmiskaupan riskiä ja saatettaisiin luonnonmarja-alan yritykset vastaavaan asemaan muiden yritysten kanssa kansainvälisen työvoiman hyödyntämisessä. Muutos ei sinällään poista kokonaan hyväksikäytön riskiä, minkä vuoksi kausityölain muutosta on tuettava riittävillä työsuojelun ja valvonnan resursseilla. Resursseja tarvitaan myös luonnonmarja-alan yritysten neuvontaan kansainvälisessä rekrytoinnissa ja viranomaisasioinnissa.

Ulkomaalaisten toimesta tehtävä metsämarjojen poiminta voi esitetyn lakimuutoksen jälkeen tapahtua työsopimussuhteisesti tai marjalain mukaisesti. Eri maahantulon kanavia pitkin saapuneiden kerääjien neuvonta- ja ohjaus edellyttää viranomaisilta yhteistä tilannekuvaa. Keskeisillä viranomaisilla (AVI, UM, TEM, Maahanmuuttovirasto, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto/KEHA-keskus ja Poliisi) tulee olla ajantasainen tieto maahan saapuneiden kerääjien määrästä ja perusteista. Koordinaatiota viranomaisten välillä tarvitaan valvonnan sekä yritysten ja kerääjien neuvonta- ja ohjaustarpeen hoitamiseksi.

Esitetyn kausityöasetuksen muutoksen myötä voi jatkossa tulla tilanteita, joissa yrityksellä on samanaikaisesti työsuhteisia ja marjalain mukaisia luonnontuotteiden kerääjiä. Valvonnan kannalta ongelmalliseksi voi tulla työsuhteisen ja marjalain alaisen luonnonmarjojen poiminnan erottaminen toisistaan, koska kyseiset toiminnat voivat näyttäytyä hyvin samankaltaisina valvovalle viranomaiselle. TE-toimisto pitää tärkeänä, että marjalain ja työsuhteisen luonnonmarjojen poiminnan välinen ero määriteltäisiin mahdollisimman selkeästi, jotta valvonta helpottuisi ja myös alan yritysten toimintaedellytykset selkeytyisivät. Kahdella eri tavalla tapahtuvaa poimintatehtävää tulee myös jatkossa seurata tarkoin ja tarvittaessa lisätä yrityksille kohdentuvaa viranomaisneuvontaa ja valvontaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä.

Hyväksyjä
Johtaja Pirjo Juntunen

Esittelijä
Palvelujohtaja Mari Tuomikoski

Tämä asiakirja KEHA/78908/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/78908/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Tuomikoski Mari 07.11.2024 14:17

Hyväksyjä Juntunen Pirjo A 07.11.2024 13:47